

ת"פ 10054/09/13 - מדינת ישראל נגד מ.א.מ. מאגר אנושי מסייע בע"מ, ר ל

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ת"פ 10054-09-13

12 מאי 2016

לפני:

כב' השופטת יפה שטיין

מדינת ישראל - משרד הכלכלה
ע"י ב"כ: עו"ד אסף תומר

המאשימה- המשיבה:

-

1. מ.א.מ. מאגר אנושי מסייע בע"מ
2. ר ל ע"י ב"כ: עו"ד אסף שלם

הנאשמות- המבקשות:

החלטה

1. בפניי החלטה בבקשת הנאשמות (להלן: "המבקשות") לקבלת תסקיר שירות מבחן, בטרם הרשעה.

2. רקע:

בדיון שהתקיים ביום 15.2.16, לאחר הסכמת הצדדים, נאשמת 2 הודתה בעובדות כתב האישום, ושתי הנאשמות ביקשו במעמד הדיון לשלוח אותן לתסקיר שירות מבחן, וזאת בטרם תתקבל החלטת בית הדין בעניין הרשעה או אי הרשעת הנאשמות.

3. המאשימה ציינה בתגובתה לבקשה כי אין אפשרות לשלוח תאגיד לתסקיר שירות מבחן, והסתמכה בכך על הלכת בית המשפט העליון בדנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל- המשרד להגנת הסביבה נ' חברת נמלי ישראל** (ניתן ביום 2.4.15) (פורסם בנבו).

4. כבר עתה יצוין כי בתגובת המבקשות לתגובת המאשימה, חזרו בהן המבקשות מבקשתן בעניין נאשמת 1- החברה, ועל כן הבקשה לקבלת תסקיר שירות מבחן תידון לגבי נאשמת 2 בלבד (להלן: "הנאשמת").

5. לדידה של המאשימה, אין לשלוח את הנאשמת לתסקיר שירות מבחן.

6. עיקר טיעוני המבקשת (הנאשמת):

א. הטעם בהפניית הנאשמת לשירות מבחן הינו לצורך קבלת תסקיר הוא על מנת ששירות המבחן יבחן את עניין הרשעתה ויציג תמונה מקצועית ואובייקטיבית על נסיבות חייה ואפשרות שיקומה.

ב. התנגדות המאשימה לא מובנת ולא מקובלת בהתנהלות רשויות התביעה השונות בבימ"ש. מדי יום מופנים לשירות המבחן נאשמים לצורך קבלת תסקיר, אף נאשמים רציבידיסטים ואף בעבירות פשע חמורות כדי לפרוש תמונה עדכנית על מיהות הנאשם.

ג. שלב זה בהליך אינו שלב הטיעונים לעונש, שאז המאשימה תהיה רשאית להתנגד להמלצות שירות המבחן ככל שלא ינעמו למאשימה. אין כל מקום וצדק בשלב זה להתנגד לקבלת תסקיר שישפוך אור וימסור מידע עדכני על מיהות הנאשמת מגוף מקצועי ואובייקטיבי.

ד. שירות המבחן בודק נושאים שבית המשפט מתקשה לבחון ולבדוק, תסקיר המבחן נועד לשמש כלי בידי ביהמ"ש לרדת לעומק הנסיבות האישיות של הנאשם ולבחינת סיכויי שיקומו.

ה. אחד הכלים העיקריים שעומדים לרשות בית המשפט לעמוד על נסיבותיו האישיות של הנאשם וסיכויי שיקומו, שנצרך בשלב גזירת העונש בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, הוא תסקיר שירות המבחן שפורש יריעה רחבה של מערך הנסיבות האישיות של הנאשם.

ו. קצין המבחן אינו מייצג אף אחד מהצדדים והוא נייטרלי להליך הפלילי, הוא גורם מקצועי ממליץ החב חובת אמון לבית המשפט ומשמש כ"קצין בית המשפט". על כן קבלת תסקיר שירות מבחן בעניין הנאשמת תעלה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי ועם הוראות החוק.

7. עיקר טיעוני המשיבה (המאשימה):

א. משנמצא כי נאשם ביצע עבירה, מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו כחלק מהליך אכיפת חוק שיויוני וכחלק מאינטרס ההרתעה.

ב. הימנעות מהרשעת נאשם מהווה חריג שיופעל רק בנסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן במיוחד.

ג. על פי הפסיקה, רק כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת פגיעת ההרשעה הפלילית בנאשם לבין תועלת ההרשעה לאינטרס הציבורי-חברתי כללי, אזי מפעילים בתי המשפט את כוחם להחליט שחרף אשמת הנאשם הוא לא יורשע בדין.

ד. העבירות שבהן הודו הנאשמות הן עבירות חמורות ברף החומרה הגבוה ביותר בתחום אכיפת חוקי המגן. על כן אין הצדקה להימנעות מהרשעה. מדובר בעבירות שיש בצידן עונשי מאסר וקנס. ישנה אף פסיקה לפיה אי העברת כספי ניכויים אינה שונה במהותה מגניבה של מעסיק מעובדיו.

ה. העבירות בהן נאשמו והודו הנאשמות נמנות על עבירות שבצידן אחריות קפידה וקבוע עונש חמור במיוחד.

ו. הימנעות מהרשעת הנאשמות תיפגע במישרין בשיקולי הענישה-בעיקרון הגמול, שמטרתו היא הלימה בין חומרת העבירה לבין חומרת הענישה, ובעיקרון ההרתעה.

8. המסגרת הנורמטיבית:

א. אפשרות שליחת נאשם לתסקיר שירות מבחן מצויה בסעיף 37 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") אשר לשונו:

37. (א) הורשע אדם, רשאי בית המשפט, לפני שיגזור את דינו, לדרוש תסקיר בכתב של קצין מבחן על כל אלה:

(1) עברו של הנאשם;

(2) מצבו המשפחתי של הנאשם עם פרטים מלאים ככל האפשר על הוריו, בן זוגו, ילדיו, אחיו ואחיותיו;

(3) מצבו הכלכלי של הנאשם;

(4) מצב בריאותם של הנאשם ובני משפחתו;

(5) נסיבות פרטיות מיוחדות - אם ישנן - שהביאוהו לידי עבירה.

(ב) בתסקיר כאמור רשאי קצין המבחן להמליץ לפני בית המשפט על טיב העונש שיש בו, לדעתו, סיכוי להחזיר את הנאשם למוטב.

(ג) הטיל בית המשפט על הנאשם עונש מאסר לאחר קבלת התסקיר, יישלח העתק ממנו לנציב בתי הסוהר להיות בידו חומר להתוויית דרך הטיפול באסיר.

(ד) הטענה כי התסקיר שהוגש לבית המשפט לא נערך לפי הוראות סעיף זה אינה

עילה לערעור.

כך עולה גם מסעיף 71א(ב) לחוק העונשין:

"מצא בית המשפט שנאשם ביצע עבירה, רשאי הוא לתת צו שירות גם ללא הרשעה, בנוסף למבחן או בלעדיו, ומשעשה כן יהיה דינו של צו השירות, לענין סעיף 9 לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, כדין צו מבחן."

ב. כמו כן, בפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: "הפקודה") מצוינות הנסיבות לפיהן בית המשפט רשאי, אף בטרם הרשעה ובטרם גזירת הדין ליתן צו מבחן.

סעיף 1 לפקודה, לשונו:

"הואשם אדם בעבירה וראה בית המשפט שהאישום הוכח, אלא שבהתחשב בנסיבות הענין, ובכללן אפיו של האדם, עברו, גילו, תנאי ביתו, בריאותו הגופנית ומצבו השכלי, טיב העבירה שעבר וכל נסיבה מקילה שבה נעברה העבירה, ראוי, לפי דעתו, להעמיד את העברין במבחן, רשאי בית המשפט לעשות אחת מאלה:

(1) להרשיעו ולהורות כל אחד מאלה:

(א) להעמידו במבחן;

(ב) להעמידו במבחן, ולהטיל עליו אחד או יותר מהמפורטים בפסקאות (1) עד (5), בהתאם להוראות פרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), לפי הענין...

(2) ליתן צו מבחן בלי להרשיעו אם אין על הנאשם עונש מאסר על תנאי שבית המשפט רשאי לצוות על ביצועו עקב הרשעתו בעבירה שהואשם עליה. (ההדגשה לא במקור - י.ש)

ובהמשך, בסעיף 2 לפקודה:

"לא יתן בית משפט צו מבחן אלא לאחר קבלת תסקיר בכתב מקצין מבחן שנתמנה לפי פקודה זו."

ג. קבלת תסקיר בכתב מקצין מבחן מוסדרת בתקנות שתוקנו מכוח הפקודה: תקנות המבחן (תסקיר קצין מבחן), התשס"ז-2006 (להלן: "התקנות"). לשון תקנה 2 לתקנות:

"ראה בית המשפט לבקש תסקיר, ייתן הוראה מתאימה לקצין המבחן המחוזי, והלה יטיל על קצין מבחן פלוני לערוך את התסקיר ולהגישו לבית המשפט."

ד. מטרתו של שירות המבחן, כאמור היא לסייע לבית המשפט לאסוף

מידע ולסקור את מצב הנאשם, כך בפסקה 9 לבש"פ 257/11 מדינת ישראל נ' ברמוחה (ניתן ביום 12.1.11) (פורסם בנבו):

" שירות המבחן מסייע בידו של בית המשפט לאסוף מידע שבית המשפט עצמו מתקשה לאסוף. הוא סוקר עבור בית המשפט את עברו של הנאשם או העצור, את מצבו המשפחתי והכלכלי, את מצב בריאותו ואת קיומן של נסיבות מיוחדות שיכול והובילו לביצועה של העבירה. המלצותיו של שירות המבחן מגובשות על-ידי אנשי מקצוע ומומחים, והן מבוססות על היכרות ישירה עם הנאשם וסביבתו וכן על ניסיון עשיר בהערכת מסוכנותם של נאשמים וסיכויי השיקום שלהם. לפיכך ניתן, על דרך הכלל, משקל ניכר להמלצות אלה, ואף נקבע, כי מקום בו ניתנה על-ידי שירות המבחן המלצה שלילית בעניין שחרורו של נאשם לחלופת מעצר, יידרש טעם בעל משקל של ממש על מנת לסטות ממנה (על כך ראו: בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל) ([פורסם בנבו], 21.9.2010); בש"פ 7593/10 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 24.10.2010) פסקה 19 להחלטתו של השופט י' דנציגר."

ה. תסקיר שירות המבחן פורש יריעה רחבה ככל הניתן על מערך נסיבותיו האישיות של הנאשם, ברע"פ 1021/07 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 10.11.08) (פורסם בנבו) נאמר (בעמ' 23 לפסק הדין):

" אין חולק כי עצם עריכתו של תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו של הנאשם חורגת משאלת ההלימה במובנה הטהור, ומבקשת היא לאפשר לבית המשפט לבחון בראייה כוללת את העבריו, את פשעו ולא פעם אף את קורבנו (ראו ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון) ([פורסם בנבו], 23.7.2009)"

9. דין:

א. אכן, אין חולק כי תסקיר שירות המבחן פורש בפני בית הדין יריעה רחבה אודות מצב הנאשם. עם זאת, יש להתחשב בשיקולים נוספים כגון- השיקולים אותן העלתה המאשימה בטיעוניה: מיצוי ההליך הפלילי מול הנאשם, התחשבות בעקרון הגמול ובעיקרון ההרתעה, ונסיבותיה האישיות הקשות של הנאשמת.

ב. הפסיקה שצינה המאשימה (ע"פ 266/00 מדינת ישראל נ' פלוני) (ניתן ביום 17.8.00) וכן ע"פ 2513/96 מדינת ישראל נ' שמש (ניתן ביום 2.9.96) אכן מציינת כי הימנעות מהרשעה ומתן צו מבחן מהווה חריג שיופעל בנסיבות מיוחדות וחריגות. עם זאת, יש להבחין בין הנסיבות שצוינו בפסקי דין אלה- עבירות שעניינן חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, פגיעות גוף חמורות, סחר בסם מסוכן- שאין חולק כי ביצוען חמור ופוגע בערכים אחרים מאשר העבירות בהן מואשמת הנאשמת בתיק זה, לבין הנסיבות בהליך זה. בהליך הנוכחי הנאשמת מואשמת בעבירות לפי חוקי מגן (חוק שכר מינימום, חוק הגנת השכר) אשר פגיעתן חמורה אף היא, אך קיים שוני והבדל תהומי בין ביצוע עבירות של פגיעה בגוף, לבין עבירות לפי חוקי המגן, הן ברמת החקיקה ורף הענישה המקסימאלי והן מבחינת הפסיקה. בהערת אגב יצוין כי באחד המקרים בהם

הואשמה הנאשמת באי תשלום שכר מינימום הגיע העובד והנאשמת לפשרה בתיק.

ג. ודוק: בקשה זו של הנאשמת אין עניינה באי הרשעה. אמנם, יתכן ובית הדין יחליט להימנע מהרשעת הנאשמות, כשם שיתכן ויחליט להרשיען. הפסיקה שצוטטה בתגובת המאשימה רלוונטית בעיקרה לאי הרשעה (ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 21.8.97) (פורסם בנבו) ועוד).

ד. בין יתר השיקולים של בית הדין בשאלת שליחת הנאשמת לתסקיר שירות מבחן, בטרם החלטה בעניין הרשעתה או אי הרשעתה, בוחן בית הדין גם את נסיבותיה האישיות של הנאשמת ביחס לעבירות בהן הואשמה, וביחס למכלול הנסיבות בתיק.

ה. בדיון מתאריך 6.11.14, בית הדין קיבל את בקשת הנאשמת לפנות ליועמ"ש בבקשה לעיכוב הליכים, עקב הנסיבות האישיות הבריאותיות והחריגות של הנאשמת (נכה 100%, החברה התפרקה, הוגשה תלונה על מעילה, הנאשמת עברה אירוע לב בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום ונאלצה להיעדר מהעבודה למשך כשלושה חודשים ועוד).

ו. ביום 12.5.15 הודיעה המאשימה לבית הדין כי המחלקה לעיכוב הליכים בפרקליטות המדינה דחתה את בקשת הנאשמת לעיכוב הליכים.

ז. אין חולק על חומרת העבירות והאישומים בהן הואשמה הנאשמת, כפי שציינה המאשימה בתגובתה לבקשה לתסקיר שירות מבחן. כך גם אין מחלוקת על כך שמדובר בעבירות שבצידן אחריות קפידה ועל כן אין צורך להוכיח יסוד נפשי של הנאשמת (עבירה לפי סעיף 14 לחוק שכר מינימום- אי תשלום שכר מינימום, עבירות לפי חוק הגנת השכר וכו').

ח. יחד עם זאת, עם זאת, לאור נסיבותיה האישיות הקשות של הנאשמת, נכותה הקשה והעובדות הקשורות למעילת עובד אשר לדבריה דרדרו את מצב העסק, וכן העובדה שאין מדובר בשלב זה באי הרשעה אלא בשליחת הנאשמת לתסקיר, נראה לי לצודק בנסיבות אלו להעדיף את הגשמת אינטרס הצדק והיעילות, על פני החלופה - אי שליחת הנאשמת לתסקיר, והרשעה מיידית לשם גמול והרתעה. בנסיבותיו של תיק זה קיים יתרון בתסקיר שירות מבחן על מנת שישפוך אור ויפרוש יריעה רחבה של נסיבותיה האישיות של הנאשמת, בטרם החלטה על הרשעה או הימנעות מהרשעה.

10. סוף דבר:

נאשמת 1- לא תישלח לתסקיר, לאור הלכתדנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל- המשרד להגנת הסביבה נ' חברת נמלי ישראל** (ניתן ביום 2.4.15) מכיוון שאין אפשרות חוקית לשלוח תאגיד לתסקיר שירות מבחן.

בעניין נאשמת 2:

מתוקף סמכותי על פי חוק העונשין תשל"ז- 1977 וחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב -
1982 הריני מורה על קבלת תסקיר קצין מבחן בעניינה של רחל לב ת.ז. - 026910901 ביחס
לת.פ. 10054-09-13 בטרם שאגזור את דינה.

1. בתסקיר רשאי קצין המבחן להמליץ על ביטול הרשעה או כל עונש אחר.
2. קצין המבחן יבדוק את עברה של הנאשמת, מצבה המשפחתי, הכלכלי ומצב בריאותם של בני משפחתה, והנסיבות המיוחדות, אם ישנן, לעניין עונשה ונסיבות העבירה.
3. קצין המבחן ימליץ על טיב העונש שיש בו סיכוי להחזיר את הנאשמת למוטב בהתחשב באמור.
4. על כן מבלי שיהא בכך כדי להביע עמדה בשלב זה של ההליך ובכדי שתהא בפני בית הדין התמונה המלאה הנדרשת למתן החלטה בדבר העונש שיוטל על הנאשמת 2, מתבקש שירות המבחן להגיש תסקיר על הנאשמת 2, גב' רחל לב, אשר יתייחס גם לשאלת הרשעתה. התסקיר יוגש עד לתאריך 1.9.16.
5. בטרם מתן גזר הדין, תינתן לצדדים הזדמנות להתייחס לתסקיר ולהמלצותיו.
6. המזכירות תודיע לצדדים ולשירות המבחן על תוכן החלטה זו ותעביר לשירות המבחן את כתב האישום, ופרוטוקול הדיון מתאריך 15.2.16.

ניתנה היום, ד' אייר תשע"ו, (12 מאי 2016), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.